

Motion till riksdagen

1987/88:Sk39

av Kjell Johansson m. fl. (fp)

med anledning av prop. 1987/88:91 om skatten på
alkoholdrycker

Regeringen föreslår i propositionen att skatten på spritdrycker höjs så att priserna stiger med "mindre än 5 procent", att skatten på starköl höjs så att priserna stiger med 10 %. att skatten på lättöl slopas och att skatten på, i Sverige ännu ej introducerade, lättviner med mindre än 7 volymprocent alkohol sänks till samma nivå som för starköl. Prishöjningarna föreslås träda i kraft den 6 april 1988.

Alkoholen är ett av de största hoten mot människors välbefinnande. Missbruket för med sig lidanden både för missbrukaren själv och hans omgivning. Om missbruket minskades skulle socialtjänst, sjukvård och rättsapparaten kräva betydligt mindre resurser. Vi skulle då kunna utveckla välfärden ytterligare. För att få ett bättre samhälle är det nödvändigt att minska drogmissbruket.

Efter en lång följd av år med ständigt stigande alkoholkonsumtion bröts utvecklingen i slutet av 1970-talet. Sedan 1976 har konsumtionen sjunkit med ca 20 %. Den största delen av konsumtionsminskningen inträffade under perioden t. o. m. 1981. Förändringarna sedan dess har varit små även om det finns tendenser till en ökning av konsumtionen de senaste åren. Framför allt har det skett en oroande stor ökning av starkölskonsumtionen.

Det finns mycket som talar för att en del av förklaringen till den minskade alkoholkonsumtionen är det alkoholpolitiska beslut som riksdagen fattade 1977. Det delbeslut som i första hand kan förmodas ha bidragit till konsumtionsminskningen är den aktivare prispolitik som genomfördes med början 1977. Såvitt vi vet är priset på alkohol ett av de mest effektiva instrument som står till förfogande för att påverka konsumtionsnivån.

Förutsättningen för att priset på alkohol skall bevaras tillräckligt högt för att vid varje tidpunkt främja en minskad konsumtion är att prishöjningarna sker med relativt korta mellanrum. Skall riksdagens beslut fullföljas måste prishöjningarna dessutom vara i samma nivå som eller något större än vad som motiveras av förändringarna av konsumentprisindex. Genomförs inte prishöjningarna efter dessa riktlinjer sjunker i stället alkoholens relativa pris och syftet att främja en minskad konsumtion motverkas.

Folkpartiet var därför mycket kritiskt mot regeringens alkoholpolitik då det, trots markanta förändringar i KPI, tog två år innan en förändring av priset skedde 1987. Om prisinstrumentet skall användas aktivt, vilket är

riksdagens intention, får det inte dröja så länge mellan förändringarna av priset.

Folkpartiet anser att förändringen av den allmänna prisnivån nu motiverar en ny höjning av priserna på alkohol. Därför framförde folkpartiet under riksdagens allmänna motionstid i januari 1988 krav på en höjning av alkoholpriset med 5 %. Det är med tillfredsställelse vi noterar att regeringen nu uppmärksammat behovet av en prishöjning.

Att höja priserna på starköl och spritdrycker är väl motiverat från alkoholpolitisk synpunkt, varför folkpartiet biträder regeringens förslag i denna del. Däremot föreslår regeringen ingen förändring vad gäller beskattningen av vin. Regeringens motivering till detta ställningstagande tycks vara att priserna på vin under perioden maj 1977–december 1987 har överstigit prisutvecklingen för varor och tjänster i allmänhet. Tillika anförs att statistiken över alkoholförsäljningen för första halvåret 1987 uppvisar en minskad försäljningsvolym av vin.

Vinförsäljningen har under senare år genomgått en drastisk ökning. De preliminära siffrorna för 1987 visar, som regeringen anför, en viss minskning av konsumtionen. Denna minskning av den totala konsumtionen av vin är 6 %. Folkpartiet anser att inga slutsatser bör dras av denna marginella minskning. I stället kan man med oro konstatera att konsumtionen av lättvin, vilken är den helt dominerande vinkonsumtionen, visar en uppåtgående trend. Dessutom bör uppmärksammas att priset per volymprocent alkohol för vissa viner är betydligt lägre än för spritdrycker och starköl. Detta tillsammans med målet om en minskning av konsumtionen av alkohol med 25 % fram till år 2000 gör att folkpartiet inte ser någon anledning att låta just beskattningen av vin förbli på samma nivå som i dag. Även på viner bör priserna höjas med i genomsnitt 5 %. Detta bör ske genom en höjning av grundavgiften.

AB Vin- & Spritcentralen bedriver nu ett utvecklingsarbete för att få fram vinsorter med låg alkoholhalt. Priset för viner med en alkoholhalt om högst 7 % beräknas med nuvarande skatteregler bli drygt 37 kr. för 75 cl. För att skapa ett incitament till val av alkoholsvaga viner föreslår regeringen att skatten sänks till samma nivå som skatten för starköl. Konsekvensen av detta blir att kostnaden per volymprocent alkohol i stort sett blir densamma för starköl i mellanprisklassen som för vin med alkoholstyrka om högst 7 volymprocent alkohol, under förutsättning av att tillverkningskostnaderna för vinet blir de nu beräknade.

Det underlag som presenteras i propositionen är inte tillräckligt. Det är osäkert om vin med högst 7 volymprocent alkohol främst kommer att konkurrera med mera alkoholstarka viner. Beroende på vad priset blir kan det i stället bli så att detta s. k. lätt-lättvin kommer att konkurrera med det alkoholsvaga starkölet. Vi noterar att regeringen beräknar relativt höga tillverknings- och kringkostnader för det alkoholsvaga vinet. Om tillverknings- och kringkostnaderna sjunker något, blir det alkoholsvaga lättvinet billigare per volymprocent alkohol än starköl. Detta vore en önskad effekt av den nu föreslagna skattesänkningen. Folkpartiet anser därför att en förändring av skatten för viner med en alkoholhalt om högst 7 volymprocent alkohol bör anstå till dess det är utrett vilka framställningskostnaderna blir

och vilka produkter vinet faktiskt konkurrerar med. Regeringen bör därefter, om nödvändigt, återkomma till riksdagen med förslag till åtgärder.

Mot. 1987/88
Sk39

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att 10 § p. 2 Lag om ändring i lagen (1977:306) om dryckesskatt skall ha följande lydelse:
2. starkvin 19 kronor 60 öre,
2. att riksdagen beslutar att 10 § p. 3 Lag om ändring i lagen (1977:306) om dryckesskatt skall ha följande lydelse:
3. lättvin 7 kronor 80 öre,
3. att riksdagen med avslag på regeringens förslag till skattesänkning på lättviner med en alkoholstyrka om högst 7 volymprocent som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om de s. k. lätt-lättvinerna.

Stockholm den 1 mars 1988

Kjell Johansson (fp)

Guðrun Norberg (fp)

Leif Olsson (fp)